

Barolar Ve Türkiye Barolar Birliğinin Örgütlenme Modeli Ve Yeniden Yapılanması

Ramazan ARITÜRK¹

ÖZ

Baroların ve Barolar Birliğinin amacına uygun, işlevsel ve demokratik bir yapıya kavuşmasını sağlamak için baroların ve barolar birliğinin yeniden yapılandırılmasına ihtiyaç vardır. Meslek onuruna yaraşır, eşit ve hakkaniyetli bir temsil içeren, baroların olmazsa olmazı olan bağımsızlık ve özerklik vasıflarını sağlayan yeni bir yapılanma gereklidir. Barolar; Genel kurul, yönetim kurulu, baro başkanlığı, baro başkanlık divanı, disiplin ve denetleme kurulları gibi organlardan oluşmaktadır. Yapılacak olan düzenleme ile temsilde adaletin sağlandığı, bütün renklerin temsil edildiği baro meclisinin kurulması, baro meclisi tarafından baro başkanı ve yönetiminin denetlemesinin yapılacağı bir yapının oluşturulması bilinen sorunların çözümünde en pratik ve katılımcı yol olacaktır. Türkiye Barolar Birliği de aynı şekilde bir meclise sahip olmalı, başkan ve yönetim kurulu bu meclis tarafından seçilmelidir. Böylelikle barolar ve Türkiye Barolar Birliğinin yapısında demokratik katılım sağlanmış olacaktır.

Anahtar Kelimeler: Avukatlık Mesleği, Baro, Türkiye Barolar Birliği, Meslek Örgütlerinin Yapılanması.

ABSTRACT

In order to ensure that the Bar Associations and The Union of Turkish Bar Associations have a functional and democratic structure suitable for their purpose, there is a need to restructure the bar associations. A new structuring which provides the characteristics of professional dignity, an equal and equitable representation, which is the sine qua non of the bar associations is required. A bar consist of bodies such as general assembly, the board of directors, the chair (president), presidency council, discipline and supervisory boards. With the regulation to be made, a bar council (parliament) shall be founded. Bar council shall be a platform where fairness is provided in representation and all colors are represented. Establishment of a structure that the bar council chairman and the administration will be supervised by the bar council will be the most practical and participatory way to solve the current problems. Likewise, the Union of Turkish Bar Associations should have a council, president and board of directors should be elected by the parliament. Thus, democratic participation will be provided in the structure of Bar Associations and The Union of Turkish Bar Associations.

Keywords: Legal Profession, Bar Association, The Union of Turkish Bar Associations, the Structuring of Professional Organizations.

¹ Dr. Öğr. Üyesi, İstanbul Sabahattin Zaim Üniversitesi, Hukuk Fakültesi, ramazan.ariturk@izu.edu.tr, Ramazan Arıtürk Selçuk Ün. İİBF İşletme ve İstanbul Ün. Hukuk Fakültesinde eğitim gördü. 2011 yılında Marmara Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsünde doktorasını veren yazar, İstanbul Ticaret Üniversitesi, Yeni Yüzyıl Üniversitesi, Antalya Üniversitesi, Kocaeli Üniversitesi, Medeniyet Üniversitesinde dersler verdi. Halen Sabahattin Zaim Üniversitesi Hukuk Fakültesinde öğretim üyesi olarak çalışmasının yanında 1995 yılından beridir İstanbul Barosun kayıtlı avukat olarak serbest avukat olarak çalışmaktadır. Yazar ulusal ve uluslararası panellerde bulunmuş, birçok organizasyonlarda ve davalarda görevler almış özel ve kamu kurumlarını temsil etmiştir.

Giriş

Fransızca kökenli bir kelime olan baro, bir şehir veya bir bölge avukatlarının bağlı olduğu meslek kuruluşu olarak tanımlanır². Avukatların kolektif faaliyetini temsil eden baro, yargının savunma ayağını temsil eden, avukatları koruyan, avukatlık mesleğinin saygınlığını tesis etmeye çalışan ve avukatlara olan güveni sağlamayı vazife edinen bir meslek kuruluşudur. Dünyada farklı yapı ve örgütlenme modelleri şeklinde örnekleri mevcut olmakla birlikte, avukatların bağımsız ve özerk meslek kuruluşlarının tümü baro olarak adlandırılmaktadır³.

Barolar, vatandaşlar ve şirketlerin hukuk hizmetlerinden etkin, kaliteli ve ulaşılabilir bir şekilde faydalanmasının teminatıdır⁴. Bu itibarla barolar, avukatlık mesleğinin ve genel olarak hukuk süreçlerinin ayrılmaz bir parçasıdır ve hem üyelerinin (avukatlar) hem de genel olarak kamunun yararına çalışırlar⁵. Daha spesifik olarak, barolar öncelikli olarak avukatlara eğitim ve diğer donanım artırıcı destekleri sağlar, avukatlara mesleki becerilerini ve bilgilerini geliştirme ve mesleki irtibatlarını artırma olanağı sunar⁶. Bunun yanı sıra, avukatlık mesleğinin kalitesini, yetkinliğini ve ahlakını sağlayarak genel olarak hukukun işleyişi yararına çalışırlar ve mesleği niteliksiz ya da kötü niyetli uygulayıcılardan korurlar⁷. İlâveten, bazı ülkelerde barolar yasama sürecine katılım ve yasaların izlenmesi yoluyla daha geniş bir çerçevede adaletin işleyişini koruyarak ve güçlendirerek halkın yararına çalışırlar⁸. Baroların ve Barolar Birliğinin amacına uygun, işlevsel ve demokratik bir yapıya kavuşmasını sağlamak için baroların ve barolar birliğinin yeniden yapılandırılmasına ihtiyaç olduğu kanaatindeyiz. Meslek onuruna yaraşır, eşit ve hakkaniyetli bir temsil içeren, baroların olmazsa olmazı olan bağımsızlık ve özerklik vasıflarını sağlayan yeni bir yapılanma gereklidir⁹. Bu yeniden yapılanmanın saydığımız niteliklere uygun olabilmesinin ön koşulu ise bu reformun avukatların

² TDK, www.sozluk.gov.tr.

³ **Harley Agnes Said**, , “Comparative Analysis of Bar Associations and Law Societies in Select European Jurisdictions,” World Bank, Washington, DC. © World Bank, 2017, s. 6.

<https://openknowledge.worldbank.org/handle/10986/28959> License: CC BY 3.0 IGO. (Erişim: 14.05.2020)

⁴ Avrupa Parlamentosu Kararı, P6_TA(2006)0108, 12.03.2007. <https://www.europarl.europa.eu/sides/getDoc.do?pubRef=-//EP//NONSGML+TA+P6-TA-2006-0108+0+DOC+PDF+V0//EN>. (Erişim: 14.05.2020)

⁵ Avrupa Konseyi Avukatların Mesleklerini Yerine Getirme Özgürlüğü Hakkında Tavsiye Kararı, Rec(2000)21 25/10/2000, https://search.coe.int/cm/Pages/result_details.aspx?ObjectID=09000016804d0fc8. (Erişim: 14.05.2020)

⁶ **Said**, s. 6.

⁷ **Said**, s. 6.

⁸ **Said**, s. 7.

⁹ Barolar konusundaki en temel uluslararası düzenlemeler olarak görülebilecek Rec(2000)21 sayılı Avrupa Konseyi Avukatların Mesleklerini Yerine Getirme Özgürlüğü Hakkında Tavsiye Kararı ve P6_TA(2006)0108 sayılı Avrupa Parlamentosu Kararı, avukatların örgütlenmeleri ve baroların yapısına ilişkin bu nitelikleri olmazsa olmaz saymaktadır.

ihtiyaç, görüş ve önerilerinden hareketle ve onların azami katılımıyla gerçekleştirilmesidir¹⁰. Avukatlık mesleğinin en önemli fonksiyonlarından birisi ifade özgürlüğü ve demokratik katılımın sağlanması değerlerine hizmettir. Başkalarının bu haklardan faydalanmasının teminatı olan avukatların en başta kendilerinin bu haklara sahip olması gerektiği göz önüne alındığında, avukatların mesleki örgütlenmelerine ilişkin yapılacak düzenlemede avukatların söz hakkı sahibi olması kaçınılmaz bir zorunluluktur¹¹. Bu makale bir akademisyen ve avukat olarak bu söz hakkımızı kullanma şeklimizin ifadesidir.

Baroların ve Barolar Birliğinin yeniden yapılanmasına ilişkin önerimizi ortaya koyacağımız bu çalışmada öncelikle kısaca baroların tarihçesine değineceğiz. Akabinde dikkat çekilmesinde fayda gördüğümüz bazı ülkelerdeki baroların yapılanma ve örgütlenme modellerine ilişkin bilgiler aktaracağız. Daha sonra ülkemizde barolar ve Barolar Birliğinin mevcut yapısını açıklayacak ve nihayetinde barolar ve Barolar Birliğinin yeniden yapılanmasına ilişkin önerilerimizi gerekçeli ve somut bir şekilde ortaya koyacağız.

Baroların Tarihçesi

Savunmanın tarihinin Sokrates ile başladığı düşünülür¹². Zira Sokrates'in yargılandığı halk mahkemesindeki savunması, modern tarihin kayda geçirdiği ilk bütüncül ve kapsamlı savunma metnidir¹³. Sokrates'in kendi başına yaptığı bu savunmasının yanı sıra Eski Yunan'da başkalarını savunma işini üstlenen kimseler vardı. Savunma faaliyetinden para kazanmayan bu kişilerin savunmayı meslek edindiklerini söylemek güç olsa da, avukatlık mesleğinin ilk örnekleri olarak bu savunmanlar gösterilebilir¹⁴. Tarihte bilinen ilk baro da Eski Yunan'da; Atina'da kurulmuştur. Atina şehir devletinin yöneticilerinden birisi olan Draca, Atina Barosu'nun ilk düzenlemelerini yapmıştır. İlk anayasal metinleri hazırlayan kişi olarak bilinen Solon ise bu düzenlemeleri sağlamlaştırarak devam ettirmiştir¹⁵.

¹⁰ Avrupa Hukuk Meslekleri Temel İlkeleri Şartı, Avrupa Barolar ve Hukuk Toplulukları Konseyi, (Charter Of Core Principles Of The European Legal Profession And Code Of Conduct For European Lawyers), https://www.ccbe.eu/NTCdocument/EN_CCBE_CoCpdf1_1382973057.pdf. (Erişim: 14.05.2020)

¹¹ BM İnsan Hakları Komiserliği, Avukatların Rolünün Temel İlkeleri, Sekizinci Suçun Önlenmesi ve Suçluların Tedavisi Kongresi- Havana, 1990. <https://www.ohchr.org/EN/ProfessionalInterest/Pages/RoleOfLawyers.aspx>. (Erişim: 14.05.2020)

¹² **Orhan Seyfi Güner**, "Avukatlık Mesleğinin Tarihçesi", Genç Hukukçular Hukuk Okumaları Birikimler-1, 2013, s. 383.

¹³ **Adil Giray Çelik**, "Tarihte Savunma ve Meslek Kuralları", Ajans Matbaası, Denizli 1999, s. 8.

¹⁴ **Faruk Erem**, "Savunma Hakkının Tarihsel Gelişimi", Ankara Barosu Dergisi, Sayı: 1985/5-6, s. 207.

¹⁵ **Vedat Ahsen Coşar**, "Avukatlık Mesleğinin ve Baroların Tarihsel Gelişimi", Ankara Barosu Dergisi, 2018, S. 4 s. 2. (<http://www.ankarabarusu.org.tr/siteler/ankarabarusu/tekmakale/2018-4/7.pdf>), (Erişim: 14.05.2020).

Avukatlığın halen ücretli bir meslek olarak görülmediği Roma'da, avukatlık sosyal bir statü ve politik mevkilere ulaşım aracı olarak görülmekteydi ve buna bağlı olarak avukatların örgütlenmesi ve düzenlenmesi gereği doğmuştu. Roma İmparatorluğunda, 359 yılından itibaren avukatlar topluluklar halinde örgütlenmeye başlamış olup bunu takiben barolar ortaya çıkmıştır¹⁶. Şimdiki noterlik sistemi gibi sayıları belirli ve sınırlı olan avukatlar resmen atanırlardı ve en kıdemli avukat ise başkan olurdu¹⁷.

Engizisyon dönemini yaşayan Ortaçağ'da hukuka aykırı yöntemler kullanılarak yargılama yapıldığından avukatlık mesleğine ihtiyaç duyulmamış ve bu nedenle avukatlık mesleği ve örgütlenmesi pek gelişme gösterememiştir¹⁸.

Avukatlık mesleğinin yeniden gelişimi ve avukatların mesleki örgütlenme girişimleri Fransa'da cereyan etmiştir¹⁹. 14. yüzyıl Fransa'sında Avukatların başka başka şehirlere giderek savunma yapmaları bu dönemde onların "adaletin gezici şövalyeleri" olarak adlandırılmalarına yol açmıştır²⁰. Bu dönemde levha (avukat sicili) uygulaması getirilmiş, avukatlar kendi içinde gruplandırılmış ve staj müessesesi doğmuştur²¹.

Fransa'da doğan ve İngiltere'de devam eden bu örgütlenme girişimleri bir meslek loncası çerçevesinde yürütülüyordu²². Çağdaş baro örgütlenme modeline geçmeden önce avukatlar lonca tipi mesleki örgütlenmeye sahipti. Esasında kapitalist modern toplum öncesinde hemen hemen tüm mesleki örgütlenmeler lonca düzeni şeklindeydi²³. Lonca sistemi belirli meslek mensuplarının bir araya geldiği hiyerarşik bir yapıydı. Bu yapı, bir mesleğe girişi, yükselmeyi ve meslekten ayrılma ve atılma gibi hususları ayrıntılı bir biçimde düzenleyen ve kurallara bağlayan bir örgütlenme şekliydi²⁴. Bu itibarla loncalar cemaat ve erken dönemdeki dinsel kurum örgütlenmelerine benzemektedir²⁵. Dışa kapalı ve sert bir disiplinin hâkim olduğu bu yapılarda üyelerin haklarından daha çok görevleri, yükümlülükleri ve sorumlulukları vardı. Mesleğe girişte çıraklıkla başlayan süreç, kişinin başarısına ve yeteneğine bağlı olarak

¹⁶ Güner, s. 385.

¹⁷ Güner, s. 384.

¹⁸ Coşar, s. 226.

¹⁹ Güner, s. 387.

²⁰ Coşar, s. 227.

²¹ Bu dönemde Fransa'da avukatlar üç gruba ayrılırdı: "Cansiliari/Müşavirler. Bunlara mahkemelerde hukuki konularda danışılıyordu; "Advucati/ Mahkemede iddia ve savunma yapanlar, "Novi/Stajyerler." Güner, s. 387.

²² Haluk İnanıcı, "Türkiye'de Avukatlık İdeolojisi", Toplum Ve Bilim Dergisi, Sayı: 87, s. 357.

²³ Ahmet İnsel, İktisat İdeolojisinin Eleştirisi, Fransız Devriminde Bireysel Hak ve Toplu Çıkarlar "La Chapelier Kanunu", Birikim Yayınları, 1993, s. 67

²⁴ Coşar, s. 228.

²⁵ İnsel, s. 68.

hiyerarşik yükselmeye olanak sağlıyor, kişiyi lonca içinde ustalığa kadar taşıyordu. Lonca sistemi, toplumsal bir faaliyet üretmekten daha ziyade, bir imtiyaz mekanizmasıydı; dayanışma fonksiyonunun ötesinde, üyelerini toplum içinde gelir ve meslek sahibi yapan ve buna bağlı olarak ayrıcalıklı kılan bir nitelikteydi. Üyelerini kendi içinde eriterek yok eden bu sistem katı bir hiyerarşik yapıya sahipti ve avukatlık mesleğinin bağımsız olması ilkesi ve avukatın halkın içinde olması anlayışıyla bağdaşmıyordu. Bu nedenle, lonca sisteminin hâkim olduğu süreçte avukatlık mesleğinin çok fazla gelişme ve ilerleme imkânı bulamadığı ifade edilmektedir²⁶.

Fransız Devrimi ile birlikte avukatların lonca tipi örgütlenmeleri dönemi de sona ermiştir. Geniş toplumsal etkileri olan Fransız Devrimi meslek örgütlenmelerinin kaderini de değiştirmiş, hiyerarşik bir anlayışla örgütlenen ve kendi içinde bu anlayışın gerektirdiği ezoterik, gizemli ve ayrıcalıklı yapılar oluşturan bütün geleneksel kurumlara yaptığı gibi, lonca kurumuna da son vermiştir²⁷. Devrimi takip eden süreçte yine Fransa'da 1852-1870 ve 1920 ile 1930 yılları arasında avukatlık mesleğine ve barolara ilişkin yasal düzenlemeler yapılmış ve barolar bugünkü klasik yapısına kavuşmuştur²⁸. Meslek örgütünün bu surette kazandığı yeni yapı ve kazanımlarına bağlı olarak avukatlık mesleği de ilerleme kaydetmeye başlamıştır.

Fransa ve Almanya başta olmak üzere Kara Avrupası Ortaçağ Engizisyon döneminden etkilenirken; İngiltere'nin Katolik olmaması- İngiliz Anglikan Kilisesinin hâkim olması - sebebiyle Engizisyon dönemi yaşanmamıştır. Magna Carta ile birlikte başlayan hukuki gelişme ve dönüşme, İngiliz Ortak Hukukunu (Common Law) ortaya çıkarmıştır. Burada da avukatlar hiyerarşik bir yapıya sahip lonca sistemi örgütlenmeye sahiptir²⁹.

İngiliz Common Law'ın etkisinde kurulan Amerika'da baro ilk defa koloni döneminde ortaya çıkmış, 1870 yılında yerel yönetimin hukuksuzlukları ile mücadele etmek amacıyla New York Barosu kurulmuş ve bundan sonra tüm ABD'de barolar yaygınlaşmıştır³⁰.

Dünyanın diğer ülkelerinde avukatlık mesleği ve örgütlenmeler Avrupa ve Amerika'dan çok sonra 19. Yüzyılın sonlarında 20. Yüzyılın başlarında gelişmeye başlamıştır³¹.

Osmanlı Devleti'nde ise; 1876 yılında çıkarılan "Mehakimi Nizamiye Dava Vekilleri Hakkında Nizamname" avukatlık mesleğine giriş, disiplin, ihraç ve benzeri kuralları düzenlemenin yanı sıra, ilk kez meslek örgütünün kurulmasını da öngörmüştür. Bu düzenlemenin 30 - 40.

---

²⁶ Coşar, s. 228.

²⁷ Coşar, s. 228.

²⁸ Güner, s. 385.

²⁹ Coşar, s. 229.

³⁰ Coşar, s. 230.

³¹ Coşar, s. 230.

maddeleri arasında Dava Vekilleri Cemiyeti ele alınmaktadır³². Bu maddeler, Dava Vekilleri Cemiyetinin Suret-i Teşkil ve Vezai fi bölüm başlığı ile cemiyetin oluşumunu, yönetim kurulunu, disiplin kurulunu ve diğer konuları geniş bir biçimde düzenlemektedir.

Dava vekilleri nizamnamesinden önceki ilk Osmanlı Barosu, yabancı avukatlar tarafından kurulan İstanbul Barosudur³³. Bu tarihten sonra ülkemizin değişik yerlerinde dernek statüsü ile barolar kurulmuştur.

Cumhuriyet Döneminde ise; avukatlık mesleğini düzenleyen ilk ciddi yasa 17 maddeden oluşan 3 Nisan 1924 tarihli ve 460 sayılı Muhamat Kanunu yani Avukatlık Kanunudur. Uygulama Talimatnamesi ve İstanbul Barosu İç Nizamnamesi ile birlikte bir bütün oluşturan bu yasanın önemi, ‘baro’ ve ‘avukat’ kavramlarının ilk kez bu yasada kullanılmış olmasıdır³⁴.

Bazı Ülkelerde Barolar Ve Barolar Birliği

a) Almanya

Almanya’da 27 yerel baro ve Federal Yüksek Mahkeme nezdinde faaliyet gösteren Federal Yüksek Mahkeme Barosu mevcuttur³⁵. Bu 28 baronun çatı örgütü ise Alman Federal Barosu’dur (Bundesrechtsanwaltskammer). Federal Baro, 27 bölgesel baro ve Federal Yüksek Mahkeme Barosunun birliğinden oluşur.

Kamu tüzel kişiliğine sahip olan barolar Bölge Adliye İdareleri tarafından, Bölge Yüksek Mahkemelerinin adli çevrelerinde kurulmaktadır. Bölge Adliye İdarelerinin 50’den fazla avukat bulunan alt bölgeler/birimler için ayrı baro kurması da mümkündür³⁶. Bölgesel barolara ilişkin yasal düzenlemeler Bölge Adliye İdareleri tarafından yapılmaktadır.

Barolar, Baro Konseyi (yönetim kurulu) tarafından yönetilirler. Baro Konseyi, Baro genel kurulunca aksi kararlaştırılmadıkça 7 üyeden oluşur. Konsey üyeleri tüm baro üyelerinden oluşan genel kurulca seçilirler. Seçim prosedürü her yerel baronun kendi mevzuatında ilgili

³² Mehakimi Nizamiye Davavekilleri Hakkında Nizamnamenin 30. Maddesinde: “*Dava vekillerinin umur ve hususatına bakmak ve Nezareti Ahkam-ı Adliye tarafından icra olunacak tebligatı resmîyeye vasıta ittihaz kılınmak üzere bir cemiyeti daimî tesis olunacaktır*” şeklinde hükümle başlamaktadır. (www.barolarbirlik.gov.tr)

³³ 1876 yılında ile kurulan Baro, 1878 yılında faaliyete geçmiş, ilk toplantıyı en yaşlı dava vekili Kostaki Sardeneski açmış ve Genel Kurul Cemiyeti Daimelerini seçerek İstanbul Barosu Başkanlığına Alexandre Meryem Kouli getirilmiştir. İstanbul Barosunun ayrıntılı tarihçesi için bkz. İstanbul Barosu web sitesi. <https://www.istanbulbarosu.org.tr/FooterContent.aspx?ID=1&Desc=Tarih%C3%A7e>. (Erişim: 14.05.2020)

³⁴ Coşar, s. 232.

³⁵ Alman Federal Avukatlık Kanunu (Bundesrechtsanwaltsordnung), m. 162 hükmü uyarınca yalnızca bazı özel nitelikleri taşıyan ve Federal Yüksek Mahkeme Barosu’na kayıtlı avukatlar Federal Yüksek Mahkeme nezdinde avukatlık yapabilir.

³⁶ Alman Federal Avukatlık Kanunu (Bundesrechtsanwaltsordnung), m. 60, 61.

Bölge Adliye İdaresi tarafından belirlenir³⁷. Konsey üyeleri dört yıllığına seçilirler, ancak her iki yılda bir konseyin yarısı değişir; 7 üye eş zamanlı olarak değişmez, tedrici olarak değişirler³⁸. Konsey, kendi içinden seçilen başkan tarafından idare edilir. Konsey kararları basit çoğunluk ile alınır.

Yerel baroların ve Federal Yüksek Mahkeme Barosunun çatı kuruluşu yine bir kamu tüzel kişisi olan Federal Barodur (Bundesrechtsanwaltskammer). Federal Baro, kendi düzenlemelerini kendisi yapar, Adalet Bakanlığı ise ancak Federal Baro tarafından yapılan düzenlemenin hukuka ve kanunlara uygunluğunu denetleyebilir³⁹. Federal Baro yönetimi, başkanlık (başkan, en az üç başkan yardımcısı, genel sekreter) tarafından yürütülür. Başkanlık Federal Baro genel kurulunca dört yıllığına seçilir. Genel Kurul, yerel baroların başkanlarından oluşur.

Federal Baro'nun yapacağı düzenleyici işlemler ve bazı önemli kararlar için bir de yasama organı bulunur. Karar meclisi denilen bu organda her baronun üye sayısı oranında temsil hakkı bulunur (her 1000 üye için 1 temsilci). Yerel baroların genel kurullarınca grup (liste) adaylıkları arasından seçilirler⁴⁰.

b) Fransa

Fransa'da her avukat bir yerel baroya üye olmak zorundadır. Barolar adli yargı çevrelerine göre kurulan kamu tüzel kişiliğini haiz meslek örgütleridir. Fransa'da şu anda 164 yerel baro bulunmaktadır. Ancak Paris, Bobigny, Créteil ve Nanterre barolarının yasaca tanınan bazı ayrıcalıkları vardır⁴¹. Bir baroya üye olmak zorunlu olmakla birlikte, birden fazla baroya üye olmak mümkündür.

Barolar, yönetim kurulu tarafından yönetilir. Baro yönetim kurulu, baronun üye sayısına göre 3 ila 24 üyeden oluşur (istisnai olarak Paris Barosu yönetim kurulu 42 üyeden oluşur)⁴². Baro yönetim kurulları, baro üyelerinin tamamı tarafından liste adaylıkları arasından seçilirler. İlk turda tüm oyların yüzde elliden fazlasını alan liste kazanır⁴³. İkinci tura kalırsa, en çok oy alan liste seçilir. Yönetim kurulu iki yıllığına seçilir ve yeniden seçilme engeli yoktur. Yönetim

³⁷ Alman Federal Avukatlık Kanunu (Bundesrechtsanwaltsordnung), m. 63, 64.

³⁸ Alman Federal Avukatlık Kanunu (Bundesrechtsanwaltsordnung), m. 68.

³⁹ Alman Federal Avukatlık Kanunu (Bundesrechtsanwaltsordnung), m. 177, 178.

⁴⁰ Alman Federal Avukatlık Kanunu (Bundesrechtsanwaltsordnung), m. 191-b.

⁴¹ Hukuk Mesleklerine İlişkin Kanun (Loi n° 71-1130 du 31 décembre 1971), m.5

⁴² Avukatlık Mesleğinin Organizasyonu Hakkında Tüzük (Décret n°91-1197 du 27 novembre 1991 organisant la profession d'avocat), m. 4.

⁴³ Avukatlık Mesleğinin Organizasyonu Hakkında Tüzük (Décret n°91-1197 du 27 novembre 1991 organisant la profession d'avocat), m. 5.

kurulunu, genel kurulca ayrıca seçilen Başkan idare eder. Başkan genel kurulca, iki türlü bir seçimle iki yıllığına seçilir⁴⁴.

Yerel baroların çatı örgütü Ulusal Barolar Konseyi'dir (Le Conseil National Des Barreaux). Ulusal Barolar Konseyi 82 üyeden oluşur. 80 üyesi seçimle gelen Konsey'in doğal üyeleri Paris Barosu Başkanı ve Başkanlar Konferansı Başkanıdır⁴⁵. Konsey'in seçimi ve oluşumu oldukça özgündür. Seçimle gelen 80 üyeden 40'ı genel kolejden 40'ı ise sıralı kolejden seçilirler. Genel kolej, herhangi bir yerel baroya kayıtlı, oy hakkı bulunan tüm avukatlardan oluşur⁴⁶. Sıralı kolej ise yalnızca eski ve mevcut baro başkanları ve eski ve mevcut baro yönetim kurulu üyelerinin yer aldığı listedir. Her iki kolejde de Paris barosunun sabit 16 üye hakkı vardır. Kalan üyelikler üye sayısı oranınca diğer barolar arasında dağıtılır.

Konsey, temel düzenleyici işlemlerin kararlaştırıldığı tüm üyelerinden oluşan bir Genel Kurul ve icrai işlerle görevli bir idare bürosu şeklinde faaliyet gösterir. İdare bürosu, genel kurulca seçilen 9 üye, Paris Barosu Başkanı ve Başkanlar Konferansı Başkanı'ndan oluşur. Genel kurul olağan şekilde her ay toplanarak gündemleri görüşür. Bunun yanı sıra çeşitli konularda oluşturulmuş daimi komisyonlar mevcuttur. Konsey üyelerinden oluşan bu komisyonlar da düzenli toplantılarla karar alma süreçlerinde Genel Kurul'a tavsiye üretirler.

c) İngiltere

İngiltere'de avukatlar barrister ve sollicitor şeklinde ayrıldığı için bunların meslek birlikleri de ayrı ayrıdır. Barristerların meslek örgütü Baro (Bar of England and Wales) iken, sollicitorların meslek örgütü Hukuk Topluluğu'dur (The Law Society)⁴⁷.

Barristerların temel meslek örgütü Baro olmakla birlikte, baronun altında bölgesel birlikler (Circuits) ve mahkeme eğitim yurtları (The Court Inns) bulunur⁴⁸. Eğitim yurtları, çeşitli eğitim faaliyetleri, yemek ve sosyal ihtiyaçlara yönelik tesisleri, ortak oda ve bahçelere erişim ve çeşitli hibe ve burslar aracılığıyla avukatlara ve öğrencilere destek sağlamaktadır. Baroya

⁴⁴ Avukatlık Mesleğinin Organizasyonu Hakkında Tüzük (Décret n°91-1197 du 27 novembre 1991 organisant la profession d'avocat), m. 6.

⁴⁵ Avukatlık Mesleğinin Organizasyonu Hakkında Tüzük (Décret n°91-1197 du 27 novembre 1991 organisant la profession d'avocat), m. 19.

⁴⁶ Avukatlık Mesleğinin Organizasyonu Hakkında Tüzük (Décret n°91-1197 du 27 novembre 1991 organisant la profession d'avocat), m. 22,23.

⁴⁷ Said, s. 15.

⁴⁸ "Court Inn" kavramının Türkçe tam karşılığı bulunmamaktadır. Kelime anlamı Mahkeme Hanı olarak çevrilebilecek bu kurum, avukat adaylarının eğitmen ve meslek büyükleri ile bulunduğu, kendini geliştirdiği ve burs, barınma, yemek gibi temel ihtiyaçlarını da karşıladığı bir ortam olması nedeniyle "eğitim yurdu" olarak tercüme etmeyi tercih ettik. Mahkeme eğitim yurtları Türkiye'deki baro eğitim merkezlerinin ileri bir versiyonu olarak düşünülebilir.

katılmak isteyen herkes öncelikle avukatlardan sorumlu olan eğitim yurtlarından birine katılmalıdır. Eğitim yurtları ayrıca, avukatların disiplin süreçlerini de yönetmektedir. Gray's Inn, Inner Temple, Lincoln's Inn, Middle Temple, The Council of the Inns of Court (COIC) olmak üzere 5 adet mahkeme eğitim yurdu mevcuttur. Mahkeme eğitim yurtlarının yönetimi, her biri seçimle gelen Üstad Avukatlar Konseyi ve İcra Kurulu arasında bölünmektedir. Bölgesel birlikler ve mahkeme eğitim yurtları dışında, Baro'nun altında çeşitli uzmanlık baroları da bulunmaktadır. Uzmanlık baroları, belirli uygulama alanları ve coğrafi bölgelerdeki avukat gruplarının çıkarlarına yöneliktir. Bu şekilde 24 adet uzmanlık barosu bulunmaktadır⁴⁹. Uzmanlık baroları genellikle yönetim kurulları tarafından idare edilmekte, yönetim kurulunun üye sayısı, görev süresi ve seçim yöntemi baroya göre farklılık göstermektedir.

Baro'nun yönetimi Baro Konseyi tarafından gerçekleştirilir. 115 avukattan oluşan Baro Konseyi, mahkeme eğitim yurtlarını, coğrafi bölgeleri ve özel ilgi gruplarını temsil etmek üzere seçimle belirlenir⁵⁰. Her yıl 6-7 kez toplanan Konsey, kendi içinden başkan, başkan yardımcısı, genel sekreter ve iki icracı görevli seçer. Konsey üyeleri üç yıllığına seçilirken, başkan ve diğer icracı görevliler her yıl yeniden seçilirler⁵¹.

Sollicitorların meslek örgütü olan Hukuk Topluluğu, Konsey tarafından yönetilir. Konsey, yılda 6-7 kez bir araya gelen bir genel meclis şeklinde işlev görmektedir. Konsey'in 100 üyesi vardır; 61 üyesi 42 coğrafi bölgeyi temsil eder ve 39 üyesi özel ilgi gruplarını ve uygulama alanlarını temsil eder. Üyeler 6 yıllığına seçilir ve yeniden seçilebilirler. Sollocitor üyelerin yanı sıra Konsey'de bir de stajyer üye bulunur. Stajyerleri temsil eden bu üye iki yıllığına seçilir. Bunun dışında Yönetim Kurulu ve farklı kurullar vardır. Yönetim Kurulu, başkan, başkan yardımcıları, diğer kurulların başkanları, konsey üyeleri şeklinde 21 üyeden oluşan, farklı üyelikleri farklı

---

⁴⁹ Bu uzmanlık baroları şunlardır: Administrative Law Bar Association, Bar Association for Commerce Finance and Industry, Bar Association for Local Government and the Public Service, Bar European Group, Chancery Bar Association, Commercial Bar Association, Criminal Bar Association, Employment Law Bar Association, Family Law Bar Association, FDA, Intellectual Property Bar Association, London Common Law and Commercial Bar Association, Midland Chancery and Commercial Bar Association, Northern Chancery Bar Association, Parliamentary Bar Mess, Personal Injuries Bar Association, Planning and Environmental Bar Association, Professional Negligence Bar Association, Property Bar Association, Public Access Bar Association, Revenue Bar Association, Technology and Construction Bar Association, Western Chancery and Commercial Bar Association. <https://www.barcouncil.org.uk/about/about-the-bar/other-organisations.html>. (Erişim: 14.05.2020)

⁵⁰ Introduction and Constitution of the General Council of the Bar, s. 3. <https://www.barcouncil.org.uk/uploads/assets/1012bdeb-7e4c-4df3-b02ba725ed5ea0a6/Bar-Council-Constitution-updated-28-March-2020-FINAL.pdf>. (Erişim: 13.05.2020)

⁵¹ Introduction and Constitution of the General Council of the Bar, s.5-7.

şekillerde belirlenen karma bir yapıdadır. Yönetim kurulunun doğrudan gelen üyeleri ve başkanı konsey tarafından seçilir. Yönetim kurulu üç yıllığına göreve gelir⁵².

d) ABD

Amerikan hukuk sisteminde barolar oldukça güçlü ve önemli bir yer tutmaktadır⁵³. Ülkedeki Newyork Barosu, Chicago Barosu ya da Amerikan Barolar Birliği'nin kökeni 1800'lü yılların ikinci yarısına kadar gitmektedir. İngiltere'de olduğu gibi ABD'de de farklı türlerde barolar mevcuttur. Temel ayrıma göre barolar iki şekilde gruplanmıştır: genel barolar ve uzmanlık baroları. Genel barolar; Amerikan Barolar Birliği, Eyalet Baroları ve yerel barolardır. Her iki tür baro da coğrafi sınırlara göre örgütlenmiş, belirli bir bölge ya da alanda faaliyet gösteren avukatların üyeliği üzerine inşa edilmiş olsa da, genel baroların açık ara daha önemli ve etkin olduğu söylenebilir⁵⁴.

Amerika'da federatif yapı ve plüralist (çoğulcu) hukuk anlayışı nedeniyle baroların yapıları, nitelikleri ve organizasyonları birbirinden farklılıklar göstermektedir. En temel fark, eyalet barolarının bir kısmının birleşik, küçük bir kısmının ise gönüllü baro olmasıdır. Toplam 55 eyalet barosunun 35'i birleşik barodur; yani o eyalette avukatlık yapabilmek için baroya kayıtlı olmayı mecbur kılan bir yasa ya da usuli kural mevcuttur. 20 eyaletin barosuna üyelik ise ihtiyardır. Birleşik barolar, önemlerine binaen çok daha detaylı bir biçimde düzenlenmiş ve organize olmuş durumdadır⁵⁵.

Neredeyse tüm baroların yönetimi meccanen yapılmakta, yöneticiler bu işe karşılık herhangi bir ücret almamakta, üstelik kendi mesaipleri ve hukuk bürolarının kaynaklarını bu yönde kullanmalarına ilaveten, yaygın bir şekilde yöneticiler bağış yoluyla baroyu finanse etmektedir⁵⁶. Bu durum baroların yönetim mekanizmasının temelidir denebilir. Detaylarda farklılıklar olsa da Amerikan genel barolarının yönetimi şu üç temel üzerine kuruludur: üyelerin yönetimi (kontrol etmesi) elinde tutması, ücretsiz liderlik pozisyonları ve operasyonun dağıtılmış (desantralize) biçimde yürütülmesi⁵⁷.

---

⁵² "The Law Society's General Regulations, Made on 27 March 2013 and amended on 14 May 2014, 14 October 2014, 19 October 2016, 26 October 2017, 7 December 2017, 21 March 2018, 26 September 2018, 13 February 2019, and 3 October 2019." <https://www.lawsociety.org.uk/about-us/our-constitution/>. (Erişim: 14.05.2020).

⁵³ **Quintin Johnstone**, "Bar Associations: Policies and Performances", Yale Law & Policy Review Vol. 15, 1996, s. 193.

⁵⁴ **Johnstone**, s. 194.

⁵⁵ **Johnstone**, s. 197.

⁵⁶ **Johnstone**, s. 198.

⁵⁷ **Johnstone**, s. 198.

Barolarda genel uygulama üyelerin bir yönetim kurulu ve yönetim kurulu başkanı seçmesi şeklindedir. Yönetim kurulunun yanı sıra önemli yetki ve etkiye sahip alt birimler ve komisyonlar bulunur. Bu komisyonların yöneticileri genellikle yönetim kurulu tarafından atanır. Buna karşın birimler yönetim kurulundan bağımsız neredeyse özerk bir şekilde faaliyet gösterir, kendi alanlarında önemli bir işlev görürler⁵⁸.

Amerikan Barolar Birliği (American Bar Association- ABA), herhangi bir yargı çevresiyle sınırlı olmayan ihtiyari bir barodur. Ulusal çapta faaliyet gösteren ve hukuk mesleklerinin icrasında ulusal ölçekte söz sahibi olan ABA, yerel baroların çatı örgütü olmadığı gibi, avukatın zorunlu olarak üyesi olduğu ve tüm avukatları temsil eden birleşik bir yapı da değildir. Amerikan hukuk sisteminde avukatların uyması gereken meslek kurallarını belirleme ve hukuk fakültelerinin taşıması gereken standartları belirleme hususunda söz sahibi olan ve akreditasyon mercii olan ABA, 1900'lü yılların ortalarında ABD'deki avukatların yaklaşık %50'ini temsil ederken, günümüzde bu oran yaklaşık %15'e düşmüştür. Politikalarına yönelik eleştiriler nedeniyle temsil gücü düşmüş olsa da, Federal Adalet ve Eğitim Bakanlıkları yanı sıra halen pek çok resmi otorite tarafından tanınan ABA, Amerikalı avukatlar bakımından en önemli aktör olmaya devam etmektedir⁵⁹.

ABA'nın temel karar alma organı ABA'nın 598 üyesinden oluşan Temsilciler Meclisidir. Yöneticiler Kurulu, temsilciler meclisinin kararları doğrultusunda yönetim faaliyetlerini yürütmek ve Meclis açık olmadığına karar almak üzere idare organı olarak görevlidir. 44 üyeden oluşan Yöneticiler Kurulu ve Başkanı bir yıllığına seçilirler⁶⁰.

Türkiye'de Barolar Ve Barolar Birliği

Barolar

1136 sayılı Avukatlık Kanununun 76. maddesine göre Barolar: Avukatlık mesleğini geliştirmek, meslek mensuplarının birbirleri ve iş sahipleri ile olan ilişkilerinde dürüstlüğü ve güveni sağlamak; meslek düzenini, ahlâkını, saygınlığını, hukukun üstünlüğünü, insan haklarını savunmak ve korumak, avukatların ortak ihtiyaçlarını karşılamak amacıyla tüm çalışmalarını yürüten, tüzel kişiliği bulunan, çalışmalarını demokratik ilkelere göre sürdüren kamu kurumu niteliğinde meslek kuruluşlarıdır.

---

⁵⁸ Johnstone, s. 199.

⁵⁹ https://www.americanbar.org/about_the_aba/. (Erişim: 14.05.2020)

⁶⁰ https://www.americanbar.org/membership/dues_eligibility/. (Erişim: 14.05.2020)

Baroların da dâhil olduğu kamu kurumu niteliğindeki meslek kuruluşları, Anayasa'nın 135. maddesinde: "Kamu kurumu niteliğindeki meslek kuruluşları ve üst kuruluşları; belli bir mesleğe mensup olanların müşterek ihtiyaçlarını karşılamak, mesleki faaliyetlerini kolaylaştırmak, mesleğin genel menfaatlere uygun olarak gelişmesini sağlamak, meslek mensuplarının birbirleri ile ve halk ile olan ilişkilerinde dürüstlüğü ve güveni hâkim kılmak üzere meslek disiplini ve ahlakını korumak maksadı ile kanunla kurulan ve organları kendi üyeleri tarafından kanunda gösterilen usullere göre yargı gözetimi altında, gizli oyla seçilen kamu tüzelkişilikleridir." şeklinde ifade edilerek baroların amaçları ve görevleri anayasal düzeyde ortaya konmuştur.

Barolar; Genel kurul, yönetim kurulu, baro başkanlığı, baro başkanlık divanı, disiplin ve denetleme kurulları gibi organlardan oluşmaktadır.

Genel Kurul ve Görevleri

Baro genel kurulu levhaya kayıtlı tüm avukatlardan oluşur. Genel kurulun, yönetim kurulunu, baro başkanlığını, başkanlık divanını, disiplin kurulu, denetleme kurulu ile Türkiye Barolar Birliği delegelerini seçme görev ve yetkileri mevcuttur.

1136 sayılı Avukatlık Kanunu'nda Genel Kurulun görevlerini düzenleyen Madde 81 de şu şekilde sayılmıştır:

1. Yönetim, disiplin ve denetleme kurulları üyeleri ile baro başkanını ve Türkiye Barolar Birliği delegelerini seçmek,
2. Levhaya, avukatlık ortaklığı siciline yazılacakların giriş keseneğini avukatlar için en az ikibin en çok sekizbin, avukatlık ortaklıkları için en az yirmibin en çok seksenbin; yıllık keseneğini de, avukatlar için en az bin en çok dörtbin, avukatlık ortaklıkları için en az onbin en çok kırkbin gösterge rakamının her yıl bütçe kanununda Devlet memurları için belirlenen maaş katsayısının çarpımı ile elde edilecek miktar oranında tespit etmek ve bunların ödeneceği tarihleri belirlemek.
3. Yönetim kurulunun, baronun gelir ve giderleri ile mallarının yönetimi hakkında vereceği hesapları incelemek ve yönetim kurulunun ibra edilip edilmeyeceği hakkında karar vermek,
4. Baro bütçesini onaylamak,
5. Yönetim kurulunca hazırlanacak iç yönetmeliği inceleyerek onaylamak,

6. Mevcut mevzuatın baro yönetim kuruluna verdiği yetkinin dışında, muhtaç avukatlarla bunların ölümlerinde geride bıraktıkları kimselere yapılacak yardımın şekil ve miktarını tespit etmek,

7. Mesleğe ait istekleri görüşüp karara bağlamak,

8. Avukat bürolarının niteliklerini belirtmek,

9. Kanunlarla verilen diğer yetkileri kullanmak

b) Yönetim Kurulunun Oluşumu

1136 sayılı Avukatlık Kanunu'nun 89. maddesi uyarınca; Her baronun yönetim kurulu, baro başkanı ile en az dört üyeden kurulur. Avukat sayısı elliden yüze kadar olan barolarda altı, yüz birden iki yüz elliye kadar olan barolarda 8, 251 den fazla olan barolarda 10 asıl üye ve her baroda asıl üye sayısınınca yedek üye bulunur.

Baro başkanı, yönetim kurulunun başkanıdır. Baroya tanınan yetkilerin çoğunu yönetim kurulu kullanmaktadır. Yönetim kurulu ise yukarıda ifade ettiğimiz gibi genel kurul, yani o ilde baro levhasına kayıtlı tüm avukatlar tarafından seçilmektedir.

Avukatlık Kanununun 90/3. Maddesinde seçimin ne şekilde yapılacağı belirtilmiştir:

“Yönetim Kurulu üyeleri gizli oy ile seçilirler. Oy pusulasına seçilecek asıl üye tamsayısının yarısından en az bir fazla isim yazılması zorunludur. Bundan noksan isim yazılmış oy pusulaları geçerli değildir. Oy pusulasına seçilecek asıl üye sayısından fazla ad yazıldığı takdirde, sondan başlanarak fazla adlar hesaba katılmaz.

Adaylar aldıkları oyların sayısına göre sıralanır ve en çok oy alandan başlanmak üzere önce asıl, sonra yedek üye seçilmiş olanlar bu sıraya göre tespit edilir. Adayların aldıkları oylarda eşitlik halinde meslek kıdemi fazla olan, kıdemleri de eşitse, adayların yaşlısı sırada ön alır. Yedek üyeler aldıkları oy sayısına göre buldukları sıra göz önünde tutularak Kurulda göreve çağırılır.” denilmektedir.

Türkiye Barolar Birliği

Barolar Birliği Genel Kurulunun Oluşumu

1136 sayılı Avukatlık Kanunu'na göre: Türkiye Barolar Birliği, bütün baroların katılımıyla oluşan, tüzel kişiliğe sahip kamu kurumu niteliğinde bir meslek kuruluşudur (m.109). Türkiye Barolar Birliğinin en yüksek organı Genel Kuruldur (m.114). Genel Kurul, baroların

avukatlıkta en az on yıl kıdemi olan üyeleri arasından gizli oyla seçecekleri ikişer delege ile kurulur (m. 114/2).

Barolar Birliğinin Görevleri

1136 sayılı Avukatlık Kanunu'nu 110. Maddesinde Birliğin görevleri sayılmıştır.

Türkiye Barolar Birliğinin görevleri şunlardır:

1. Baroları ilgilendiren konularda her baronun görüşünü öğrenip, ortaklaşa görüşmeler sonunda çoğunluğun düşünce ve görüşünü belirtmek,
2. Baroların çalışmalarını ortak amaca ulaşacak şekilde tasarlayıp meslekin gelişmesini sağlamak,
3. Baro mensuplarının genel menfaatlerini ve meslekin ahlak, düzen ve geleneklerini korumak,
4. Türkiye barolarını ve mensuplarını birbirine tanıtarak aralarındaki meslek bağıni kuvvetlendirmek,
5. Her il merkezinde baro kurulmasına ve vatandaşlarda kendilerine ait davaları avukatlar eliyle açmanın ve savunmanın lüzum ve faydaları hakkındaki inancı yerleştirmeye çalışmak,
6. Kanunların memleket ihtiyaçlarına uygun olarak gelişmesi ve yürütülmesi yolunda dileklerde, yayınlarda bulunmak, gerekirse ön tasarılar hazırlamak,
7. Baroları ilgilendiren konularda görüşünü yetkili mercilere duyurmak,
8. Adalet Bakanlığının, yargı veya yasama yetkisini taşıyan mercilerin ve baroların soracakları adli ve mesleki konular hakkında görüş ve düşüncelerini rapor halinde bildirmek,
9. Avukatların meslekte gelişmelerini teşvik edecek ve sağlayacak her türlü tedbirleri almak,
10. Mahkeme içtihatlarının sistemli bir surette toplanması ve yayınlanması için Adalet Bakanlığı ve yargı mercileri ile işbirliği yapmak,
11. Kanunların avukatlara tanıdığı hakların gerçekleşmesine ve yüklediği görevlerin tam ve şerefli bir şekilde yerine getirilmesine çalışmak,
12. Baro mensuplarının ilmi ve mesleki seviyelerini yükseltmek için kitaplık açmak, dergi çıkarmak, konferanslar düzenlemek, telif ve tercüme eserler meydana getirilmesini teşvik etmek,
13. Meslekin daha cazip bir hale getirilmesi ve bu konuda yazılı amaçlara erişilebilmesi için düşünülecek çare ve tedbirleri görüşmek üzere zaman zaman toplantılar düzenlemek,

14. Memleket içinde kurulmuş hukukla ilgili kurul ve kurumlarla ilgilenmek ve temaslarda bulunmak,
15. Yabancı memleket baroları, avukatlar birlikleri ve hukuk kurumları ile temaslarda bulunmak ve uluslararası kongrelere katılmak,
16. Uyulması zorunlu meslek kurallarını tespit ve tavsiye etmek,
17. Hukukun üstünlüğünü ve insan haklarını savunmak ve korumak, bu kavramlara işlerlik kazandırmak.
18. Kanunlarla verilen diğer yetkileri kullanmak, şeklindedir.

Barolar Ve Barolar Birliğinin Örgütlenme Modeline İlişkin Önerilerimiz

Barolar ve Barolar Birliğinin yönetim organlarının yapısını ve oluşumunu yukarıda mevzuat hükümleri çerçevesinde ana hatlarıyla aktarmış olduk. Avukatlık mesleğinin taşıyıcıları ve koruyucuları olması beklenen baroların bu misyonlarını gereğince yerine getiremediği, bunun da bir takım temel yapısal sorunlardan kaynaklandığı kanaatindeyiz. Benzer bir kanat farklı toplumsal ve siyasi çevrelerde de oluşmuş olmalı ki, güncel olarak barolar ve Barolar Birliğinin yeniden yapılandırılması gündemdedir⁶¹. Henüz somut bir yasa teklifi mevcut olmamakla birlikte, kamuoyunda dillendirilen bir takım seçeneklerin mevcut modelden çok daha sakıncalı yönler barındırmaktadır⁶². Konu gerek siyasi platformlarda, gerek kamuoyunda gerekse hukuk camiasında yoğun bir biçimde tartışılmakta, ancak gerekçeli ve somut öneriler üretilmemektedir. Bu eksikliği gidermek, güncel tartışmaya ve sürgit ihtiyaca çözüm sağlamak amacıyla bu bölümde, baroların ve Barolar Birliğinin amacına uygun, işlevsel ve demokratik bir yapıya kavuşmasını sağlayabilecek örgütlenme ve seçim modeli önerimizi ortaya koyacağız.

⁶¹ **Abdulkadir Selvi**, “Barolar ve mühendis odalarının yasası değişiyor”, Hürriyet Gazetesi, 6 Mayıs 2020, <https://www.hurriyet.com.tr/yazarlar/abdulkadir-selvi/barolar-ve-muhendis-odalarinin-yasasi-degisiyor-41510623>. (Erişim: 10.05.2020); “AK Parti’nin yeni avukatlık yasası çalışmasını başlatmasının ardından gözler, yapılacak değişikliklerden Türkiye’deki baroların üye ve delege sayıları ile önümüzdeki aylarda yapılacak baro seçimlerinin nasıl etkileneceğine çevrildi”, “Üç büyük baronun etkisi azaltılacak”, Milliyet Gazetesi, 08.05.2020, <https://www.milliyet.com.tr/gundem/uc-buyuk-baronun-etkisi-azaltilacak-6207759>. (Erişim: 10.05.2020).

⁶² “1136 Sayılı Avukatlık Kanunu Değişikliği Hakkında. 136 sayılı Avukatlık Kanunu’nda değişiklik yapılmasına ilişkin son günlerde kamuoyunda yapılan tartışmalara dair düşüncelerinizi, değişikliğe ilişkin bir teklif somutlaştığı takdirde yetkili makamlar nezdinde yapacağımız girişimlere ve kamuoyuna yapacağımız açıklamalara esas olmak üzere Avukatlık Kanunu’nun 110/1.maddesi uyarınca Başkanlığımıza ivedilikle bildirmenizi saygıyla rica ederiz.”, Türkiye Barolar Birliği Başkanlığı, Duyuru 2020/48, Ankara, 09.05.2020, <https://www.barobirlik.org.tr/Haberler/duyuru-202048-81284>. (Erişim: 14.05.2020).

1. Barolar

a) Baro Meclisi ile Yönetim Kurulunun Oluşumu

Baroların organları, genel kurul, baro meclisi, yönetim kurulu, baro başkanlığı, baro başkanlık divanı, disiplin ve denetleme kurulları şeklinde yeniden yapılanmalıdır. Baroların yapısını daha demokratik hale getirmek, temsilde adaleti sağlamak, çoğulcu bir yapı oluşturmak için Kanundaki organların yanı sıra baro meclisi kurulmalıdır. Baro Meclisi ile baro yönetim kurulu üye sayısı da o ilin baro levhasında kayıtlı avukatların sayısına göre belirlenmelidir. Yönetilebilir baro için; Baro meclisi üye sayısı, yönetim kurulu üye sayısının 5 katı olmalıdır.

Mevcut kanuna göre baro yönetim kurulunda; avukat sayısı 50'den 100'e kadar olan barolarda 6, 101'den 250'ye kadar olan barolarda 8, 251'den fazla olan barolarda 10 asıl üye ve her baroda asıl üye sayısınınca yedek üye bulunur.

İstanbul Barosuna kayıtlı avukat sayısı 31.12.2019 tarihi itibari ile 46.000, Adıyaman Barosuna kayıtlı avukat sayısı ise 346'dır⁶³. Kanuna göre İstanbul Barosunu da Adıyaman Barosunu da 10 kişilik yönetim kurulu idare etmektedir. 2011 yılı rakamlarına göre 21.680 üyesi bulunan Paris Barosu'nu 42 kişilik baro konseyi yönetmektedir⁶⁴. Neredeyse İstanbul Barosunun yarısı kadar üyesi olan Paris Barosunu, İstanbul Barosunu yönetenlerin dört katı üyesi olan konsey yönetmektedir.

Avukatlık Kanunu 90. maddede belirtilen sisteme göre, yönetim kurulu çarşaf liste denilen, kurulların üye sayısından daha fazla aday göstermek suretiyle, tercihin seçmene bırakıldığı liste ile seçim yapılmasını öngörmektedir. Çarşaf liste sisteminde; avukatlar tüm adayların yazılı olduğu oy pusulasında adayları işaretlemek suretiyle oy kullanırlar. Ancak birçok baro seçiminde Kanundaki bu sistem, "çoğunlukta olan" gruplar tarafından delinerek dayatmacı bir zihniyetle "blok liste" ile seçime girilmekte ve "çoğunlukta olan" grubun adaylarının tamamı hiçbir ayrıma tabi tutulmadan seçimi kazanmaktadır. Bundan dolayı ülkemizde Barolarda çoğulcu bir anlayışın gelişmesi mümkün olmamıştır.

Özellikle sayıca üyesi fazla olan Barolarda bu sistem adaletsiz sonuçlar doğurmaktadır. Baro seçimlerinde genellikle çoğunlukta olan grubun başkan adayı; disiplin kurulu, yönetim kurulu, denetleme kurulu ve barolar birliği delege listesini de kendisiyle birlikte oylamaya sunmaktadır. Böylece başkana oy verenler, onun blok listesindeki adayları da kurullara seçmiş olurlar. Başka

⁶³<https://www.barobirlik.org.tr/Haberler/2019-avukat-sayilari-31122019-81078> (Erişim: 10.05.2020)

⁶⁴ Tümer Ceren, "Fransa'dan Mektup", Ankara Barosu Hukuk Gündemi Dergisi, Haziran, 2011, s.42,

adayları destekleyen avukatlar, adayları ne kadar yüksek oy alırsa alsın bu sistemde kendini temsil ettirme fırsatı bulamamaktadır. Böylece yöneten de denetleyen de aynı grubu temsil ettiğinden, baroların ne faaliyet denetimi ne de mali denetimi gerçek anlamda sağlanamamaktadır.

Demokrasinin gereği çoğulculuk ve temsilde adalettir. Yalnızca çoğunluğun kendini temsil ettirebildiği, rakibinden 1 oy az almış kişilerin kendisini temsil ettirme fırsatı bulamadığı sistem adaletsizdir. Kanundaki seçim sisteminin boşluklara yer bırakılmayacak şekilde temsilde adaletin sağlanacağı suretle yeniden düzenlemesi gerektiği kanaatindeyiz.

Temsilde adalet, etkin denetim ve etkin yönetimin sağlanabilmesi için baroya kayıtlı olan avukatlar, genel kurulda doğrudan başkan ve yönetim kurulunu seçmek yerine, başkan ve yönetimi her ay periyodik olarak denetleyecek olan baro meclisini beş yıl görev yapmak üzere seçmelidir. Yönetim kurulu ise baro meclisi tarafından seçilmelidir.

Önerimiz; Toplam üye sayısı 250'ye kadar olan barolarda yönetim kurulu üye sayısı 5, baro meclisi üye sayısı ise 25 olmalıdır. Toplam üye sayısı 250 ile 500 arasında olan barolarda yönetim kurulu üye sayısı 7, baro meclisi üye sayısı ise 35 olmalıdır. Toplam üye sayısı 501 ile 1.000 arasında olan barolarda yönetim kurulu üye sayısı 9, baro meclisi üye sayısı ise 45 olmalıdır. Toplam üye sayısı 1.001 ile 5.000 arasında olan barolarda yönetim kurulu üye sayısı 11, baro meclisi üye sayısı ise 55 olmalıdır. Toplam üye sayısı 5.001 ile 10.000 arasında olan barolarda yönetim kurulu üye sayısı 13, baro meclisi üye sayısı ise 65 olmalıdır. Toplam üye sayısı 10.000 ve üzeri olan barolarda yönetim kurulu üye sayısı 15, baro meclisi üye sayısı ise 75 olmalıdır. Yaptığımız önerinin temel felsefesi, sistematik olarak 5'li sayılar ve katları esas alınarak disipline edilmiştir. Buradaki temel amaç da oluşacak organların sayılarının baştan sona uyum göstermesi düşüncesidir.

Kanaatimizce baro meclisi üyeleri; milletvekili ya da belediye meclisinin seçimlerinde olduğu gibi, baraj olmadan "D'Hondt" nispi temsil sistemi ile baroya kayıtlı avukatlarca belirlenmelidir⁶⁵. Beş yıl görev yapacak, yönetimi denetleyecek olan baro meclisinin seçiminde

⁶⁵ D'Hondt yöntemi, bir nisbi temsil modelidir. Bu model en popüler oransal dağıtım prosedürü olmanın yanı sıra en eski yöntemlerden biridir. Buna rağmen, yöntem demokratik temsil için ciddi normatif ve ampirik çıkarımlarla tam olarak anlaşılmamıştır. Günümüzde ülkemizde ve çoğu ülkede seçimlerde bu yöntem kullanılmaktadır. Ülkemizde 1961 senesinden beri uygulana bu sistem Arjantin, Avusturya, Belçika, Bulgaristan, Çek Cumhuriyeti, Doğu Timor, Ekvador, Finlandiya, Galler, Hırvatistan, İskoçya, İsrail, İzlanda, Japonya, Kolombiya, Macaristan, Makedonya, Paraguay, Polonya, Portekiz, Romanya, Sırbistan, Slovenya, Şili, KKTC'de de uygulanmaktadır. **Juraj Medzihorský**, "Rethinking the D'Hondt method", Journal Political Research Exchange Volume 1, 2019, s. 4; Bu metod pratik olarak şu şekilde ifade edilebilir: "Bir seçim çevresinde her partinin aldığı oy toplamı, sırasıyla 1'e, 2'ye, 3'e, 4'e ... bölünür ve o seçim çevresinin çıkaracağı milletvekili sayısına ulaşıncaya kadar bu işleme devam edilir. Elde edilen

münferit ya da grup halinde girilse dahi D'Hondt sistemi ile her görüşten avukat kendisini mecliste temsil ettirme fırsatı bularak baro yönetiminde söz sahibi olacak ve temsilde adalet de sağlanmış olacaktır.

Mevcut sistemde seçimin yapılacağı günden önceki gününün gecesinde adaylar belirlenmekte seçim sabahı sandığa giden seçmen, adayları değerlendirme imkânı bulamadan oy verme durumunda kalmaktadır. Aday olan başkanın listesi son geceye kadar yapılan pazarlıklar sebebiyle sürekli değişmekte, seçim ahlakına aykırı bir tablo ortaya çıkmaktadır. Bu durumda baro başkan adayı önceden bilindiğinden yalnızca başkan adayının kişiliği ön plana çıkmakta, listesindeki yönetim kuruluna aday olanların özellikleri bilinmeden, gerçek irade tecelli etmeden adaylara oy verilmektedir.

Kanaatimizce; grup halinde veya münferit olarak baro meclisine aday olanlar kullanacağı seçim pusulasının rengini 10 gün önce seçim kuruluna bildirmeli, itiraz ve çekilmenin neticesinde belirlenecek kesin liste, seçim kurulu tarafından baroya kayıtlı avukatların görebileceği şekilde baro meclisi seçimden 7 gün önceden ilan edilmelidir. Seçmenler ilan edilen adayların özelliklerini dikkate alarak baro meclisi adaylarını değerlendirmeli, başarılı olacağına inandığı kişileri seçme imkânı bulmalıdır.

Baro meclisi üyeleri 10 yıllık kıdeme sahip avukatlar arasından seçilmeli, baro meclisi seçimleri 5 yılda bir yenilenmelidir. Baro meclisi kendi içinden bir başkan, iki başkan vekili ve iki kâtip üye seçmelidir. Baro meclis başkanının olduğu toplantılarda görüşmeleri tutanağa bağlayacak olan kâtip üye de bulunmalıdır. Başkanın katılmadığı toplantılarda başkanvekili başkan temsilen toplantıyı yönetmelidir.

Baro meclisi üyeleri en fazla iki dönemliğine seçilmelidir. Böyle bir sınırlama, belirli kişilerin meclis üyeliğini daimi bir makam şeklinde sürekli olarak işgal etmesinin önüne geçecek, dönüşümü zorunlu kılarak baro yönetiminde temsilin kalitesini artıracaktır. Hukukun ve toplumun dinamik yapısına ve değişen ihtiyaçlarına bağlı olarak avukatlık mesleği ve genel olarak baroların ilgi alanına giren tüm konular da değişmektedir. Buna paralel olarak yeni kişilerin yönetimde söz sahibi olmasının sağlanması baro yönetimini de gerekli dinamizme sahip olmasını sağlayacaktır.

Bu surette oluşan baro meclisi, kendi üyeleri arasından yönetim kurulunu ve yönetim kurulu başkanını seçmelidir. Yönetim kurulu da meclisle eş zamanlı olarak 5 yıllığına seçilmelidir.

---

paylar, parti farkı gözetmeksizin, büyükten küçüğe doğru sıralanır. Milletvekillikleri bu sıralamaya göre partilere tahsis edilir. https://tr.wikipedia.org/wiki/D%27Hondt_sistemi

Baro meclisinin oluşumunda yeterli demokratik katılım sağlanmış olduğu için, başkan ve yönetim kurulunun liste adaylıkları arasından seçilmesinin uygun olacağı kanaatindeyiz. Ülkemizdeki uzlaşma ve koalisyon yürütme tecrübeleri çok olumlu olmadığı için, yönetim kurulunun liste halinde görev yapması daha efektif olacaktır. Zaten yeterli demokratik temsil yapısına sahip olan Meclis, yönetim kurulunu denetleyecek ve demokratik katılım sağlanmış olacaktır.

Yönetim kurulu, başkan ve baronun üye sayısına göre belirlenecek üye sayısından oluşan bir liste şeklinde aday olmalı, meclis tarafından yapılacak seçim iki turlu sistemle yapılmalıdır. İlk turda oyların yüzde %50'den fazlasını alan liste kazanmalı, bu oy oranını elde eden liste olmaması halinde en yüksek oy alan iki liste arasında ikinci tur yapılarak en fazla oyu alan liste kazanmalıdır. Baro meclisinin sayısının sınırlı olması itibarıyla yeterli oyu almak isteyen başkan ve yönetim kurulu adayları temsil oranı yüksek bir liste oluşturmak durumunda kalacak, böylelikle gruplaşmaya dayalı değil, temsil dağılımı yüksek listeler oluşturulacaktır.

Baronun yapısında genel olarak baroyu temsil ve meclis kararlarını icra ile yetkili olan yönetim kurulunun yanı sıra, bazı kurullar ve komisyonlar da bulunmalı ve etkin bir biçimde işletilmelidir. Yönetim kurulu üyelerinin yanı sıra meclis üyelerinden oluşan disiplin işlemleri gibi icrai işlemlerle yetkili ve görevli kurulların yanı sıra, raporlama ve iyileştirme/geliştirme ile yetkili ve görevli komisyonlar oluşturulmalıdır. Baro meclisi, 1/3'ü meclis üyelerinden, 2/3'ü diğer baro mensuplarından seçilecek üyelerden oluşacak komisyonları seçmelidir. Bir kısmı zorunlu olarak bulunacak bu komisyonlar, zorunlu gündemlerle belirli bir takvim çerçevesinde olağan oturumlarla toplanmalı, belirli periyotlarla zorunlu raporlar üretmeli ve karar alma süreçlerine dahil edilmelidir. Baronun yargı çevresinde bulunan mahkeme türleri için zorunlu komisyonlar bulunmalıdır. Genel ya da ihtisas mahkemelerinin ismiyle kurulacak (örn: ağır ceza mahkemeleri komisyonu, ticaret mahkemeleri komisyonu, tüketici mahkemeleri komisyonu) bu komisyonlara ilaveten arabuluculuk, uzlaşma ve tahkim komisyonları bulunmalı, her bir komisyon kendi alanındaki mahkemelerin uygulama ve kararlarını takip etmeli, raporlamalı ve ilgili alana ilişkin gerek uygulamaya gerek mevzuata ilişkin öneriler üretmek baro meclisine sunulmalıdır. Baro meclisi uygun bulduğu rapor ve önerileri Adalet Bakanlığı ve ilgili diğer makamlara iletmelidir.

b) Baro Meclisinin Görevleri:

Meclis; Baro Başkanı ile yönetim kurulunu, disiplin kurulunu, denetim kurulunu ve Barolar Birliğinde baroyu temsil edecek olan üyeleri seçmelidir. Kanunda yönetim kuruluna verilen bir

kısım yetkiler de baro meclisine geçmelidir. Ancak, baronun yönetim ve temsili baro başkanı ile yönetim kurulunda olmalıdır. Böylece baro başkanının mevcut düzenlemedeki yükü hafiflemiş olacak, başkan ile yönetim kurulu icra makamında, meclis ise karar ve denetleme makamında olacağından icraat ve kontrolde denge sağlanmış olacaktır.

Önerdiğimiz sistemde baro meclisi, baro yönetim kurulunun 5 katı oranında kişiden oluştuğundan en fazla üyeye sahip olan 75 kişilik baro meclisi, rahatlıkla ayda bir periyodik olarak toplanabilecek, kendisine verilen görevleri yerine getirebilecektir⁶⁶. Mevcut genel kurulun meclis seçimi dışındaki yetki, görev ve sorumluluğu baro meclisine verilmelidir. Böylece baro meclisi baronun ve avukatların sorunlarını demokratik bir zeminde derhal değerlendirecek ve hızlı bir şekilde çözüm bulabilecektir.

Baro meclisinin görevleri aşağıdaki gibi olmalıdır:

- Baro yönetim kurulu ve başkanını seçmek,
- Baro yönetim kurulu ve başkanın faaliyet ve mali denetimi yapmak,
- Yıllık tahmini bütçe ve bir sonraki yılın faaliyet programını görüşerek onaylamak,
- Yapılan harcamaların usulüne uygun olup olmadığını denetlemek,
- Baro yönetimini mali yıl bitiminde ibra etmek,
- Gelecek yıl için baro başkanı ve yönetimi tarafından hazırlanan bütçe ve faaliyet programını kabul etmek,
- 1/3'ü meclis üyelerinden, 2/3'ü diğer baro mensuplarından seçilecek üyelerden oluşacak komisyonlar seçmek,
- Komisyonlardan gelecek raporlar doğrultusunda kararlar almak ve uygulanması için baro yönetimine göndermek,
- Adalet Bakanlığı ve ilgili birimlere bu raporlar doğrultusunda alınan kararları değerlendirmek,
- Yönetim Kurulunun uygun bulmayan faaliyetlerini iptal etmek ya da yeniden programlamak,
- Levhaya yazılı avukatlar arasında, avukatlarla avukatlık ortaklıkları, avukatlık ortaklığının ortakları arasında ve bunlarla iş sahipleri arasında çıkan anlaşmazlıklarda istek üzerine aracılık etmek, hakem olmak ve arabulmak, ücret uyuşmazlıklarında sulha davet etmek için komisyon kurmak,

---

⁶⁶ Meclis üye sayısının sınırlı olmasının, üyelerin itibarı ve süreçlere etkisini artıracakını, çok kalabalık bir mecliste üyelerin silikleşeceği düşüncesindeyiz.

- Baro adına menkul ve gayrimenkul almak, satmak, ipotek etmek ve bu mallar üzerinde her türlü ayni haklar tesis eylemek ve kaldırmak, bu hususlarda baro yönetim kuruluna özel yetki vermek,
  - İç yönetime ait bütün işleri görmek, yönergeleri düzenlemek,
  - Baro meclisinin 1/3 oranda üyesinin yazılı teklifi ve 2/3 oranda üyesinin olumlu oyu ile yönetim kurulunun azlini onayarak TBB meclisinin onayına sunmak,
  - Azledilen başkan ve yönetim kurulu yerine kalan süre kadar yeni başkan ve yönetim kurulunu seçmek,
  - Yönetim kurulunca incelenip sunulan Avukatlık ortaklığı ana sözleşmesinin, tip ana sözleşmeye uygunluğunu onaylamak ve avukatlık ortaklığı siciline tesciline karar vermek.
- Baro meclisince yürütülecek bu yetki ve görevlerin icrası ve geriye kalan yönetim işleri bakımından ise Yönetim Kurulu görevli olmalıdır.

2. Barolar Birliği

a. Barolar Birliği Meclisinin Oluşumu

Mevcut uygulamada, baroların gönderdiği delegeler de yukarıda belirttiğimiz Kanunun öngördüğü çarşaf liste sisteminin delinmesi suretiyle çoğunlukta olan grubun “blok listesinde” yer alan kişilerden seçilmekte ya da seçilmek zorunda bırakılmaktadır. Barolar Birliği Genel Kurulu'na gönderilen ve orada başkan ile diğer üst kurulları belirleyen delegelerin blok listelerden seçilmesi de baro seçimlerindeki gibi; demokratik temsile aykırı bir durum oluşturmaktadır.

Bizce yukarıda ifade edilen şekli ile seçilen baro meclisi üyeleri üst kurum olan Barolar Birliği Meclisine temsilde adaleti sağlayacak şekilde “Barolar Birliği Meclis Üyeleri” seçimini yapmaları gerekmektedir.

Barolar Birliği Meclisi; Her il barosu yönetim kurulu üyesi adedinin toplamı kadar delegeden oluşmalıdır. Baro meclisi üye sayısının sınırlı olması nedeniyle delegasyon adayları liste şeklinde değil; bireysel aday olmalıdır. Baro meclisi üyeleri kendi aralarından baro meclisinin seçiminde olduğu gibi D'Hondt sistemi kullanılarak yönetim kurulu adedi esas alınarak barolar birliği delegelerini baro yönetim kurulu üyeleri ile meclis başkanı hariç meclis üyeleri arasından seçmelidir. Baro başkanları ve baro meclis başkanları da barolar birliği meclisinin doğal üyesi olarak kabul edilmelidir Böylece her barodan farklı düşünceye sahip meclis üyeleri barolar Birliği Meclisinde temsil edilmiş olacaktır. Bunun sonucu olarak Barolar Birliği Meclisinde temsil adalet de sağlanacaktır.

b. Barolar Birliği Meclisinin Görevleri

Barolar birliği meclisi de il barolarında olduğu gibi kendi aralarından barolar birliği meclis başkanı, başkan yardımcısı ve kâtip üye seçmelidir. Bu işlemler bittikten sonra Barolar Birliği Meclisi beş yıl görev yapmak üzere Barolar Birliği Başkanı ve Yönetim kurulunu seçmelidir. Barolar Birliği Meclisi her ay periyodik olarak toplanarak Barolar Birliği başkan ve yönetiminin faaliyeti ile idari ve mali bakımdan denetimini yapacak şekilde yeniden düzenlenmelidir.

Barolar Birliği Genel Kurulunun bütün yetki görev sorumlulukları Barolar Birliği Meclisine verilmelidir. Genel kurulun kararlarını icra ve onun yetkili olmadığı konularda yetkili olacak olan Barolar Birliği yönetim kurulunun görev, yetki ve sorumluluk sınırları yeni yaklaşıma göre düzenlenmeli, her türlü faaliyeti denetlenebilir bir yönetim usulü benimsenmelidir.

Yine baro meclislerinin yetkisine benzer olarak, Barolar Birliği meclis üyelerinin 1/3 oranında üyesinin talebi 2/3 oranında üyesinin kabulü ile Barolar Birliği başkanı ve yönetimi azletme ve yerine yeni yönetimi seçme hakkı bulunmalıdır. İl baro Meclislerinde azil süreci başlatılan ve azil için gerekli oyu alan il yönetim kurulu ve il baro başkanı hakkında son karar barolar birliği meclisince vermelidir.

Barolar Birliği yönetim kurulunun mevcut görevleri ise muhafaza edilmelidir. Barolar Birliğini gerek kamu gerekse özel sektörde veya ulusal veya uluslararası katılımlarda temsil ve ilzam etme yetkisi eskiden olduğu gibi barolar Birliği Başkan ve yönetiminde olmalıdır.

3. Diğer Meslek Örgütlerinin Yapılanması

Barolara ilişkin bu önerilerimiz esasında diğer meslek örgütlerinin yapılanmasına da genişletilebilir. Zira barolar ve diğer meslek örgütleri aynı Anayasal çerçeve dahilinde konumlanmakta ve her biri kendi alanında olsa da çok benzer amaçlar doğrultusunda faaliyet göstermektedir. Bu nedenle yukarıda barolar için yaptığımız çalışmalar ve verdiğimiz önermelere benzer olarak, diğer meslek örgütlerinde de ilgili meslek örgütüne kayıtlı olan meslek mensuplarının öncelikle il meslek meclislerini seçmeleri gerekmektedir. Seçilen meslek meclislerinin mesleği il bazında temsil edecek aynı zamanda icrai faaliyet gösterecek olan yönetim ve denetim kurulunu seçmeleri tarafımızca önerilmektedir.

Bunun yanında, seçilen il meclislerinin, yönetim kurulu adedince üye göndererek ulusal meslek meclisini seçmelerini öneriyoruz. Ulusal meslek meclisleri de mesleği ulusal planda temsil edecek olan başkan ve yönetimini seçme, belirli sürelerde denetleme görevini yaparak mesleğin gelişimini takip etme ve gerektiğinde müdahale etme görev ve sorumluluğu ile donatılmalı,

böylece mesleklerin gelişiminde önemli rol almaları sağlanmalıdır. Önerilerimiz bu yönde olmakla birlikte elbette diğer meslek örgütleri bakımından asıl söz sahibi ilgili meslek sahipleri olacaktır.

SONUÇ

Baroların ve Barolar Birliğinin amacına uygun, işlevsel ve demokratik bir yapıya kavuşmasını sağlamak için baroların ve barolar birliğinin yeniden yapılandırılmasına ihtiyaç olduğu kanaatindeyiz. Meslek onuruna yaraşır, eşit ve hakkaniyetli bir temsil içeren, baroların olmazsa olmazı olan bağımsızlık ve özerklik vasıflarını sağlayan yeni bir yapılanma gereklidir.

Barolar yargının üç kurucu unsurundan biridir. Bu nedenle yapılacak olan düzenleme ile baroların daha güçlü olması sağlanmalı, eksik olan denge ve kontrol mekanizmasının oluşturulması gerekmektedir. Baroların varlığının asıl sebebi veya birinci önceliği meslek örgütü olarak mensuplarını korumanın yanında; vatandaşın hak arama özgürlüğünü ve hakkını kullanmasını tesis etmek, güçlü devlet aygıtının ajanları olan ve kamu gücünü kullanan hâkim, savcı ve idareye karşı vatandaşı korumaktır. Baro yapısının sendika benzeri şekilde serbestleştirilmesini veya aynı şehirde birden fazla baro kurulmasını savunmak kırılğan olan toplum yapımızda derin ayrışmalara yol açacak, bunun da ötesinde adliyede avukatlar arasında büyük bir kavganın ve rekabetin önünü açacaktır. Belki iyi niyetle dillendirilen bu teklifler avukatları adaleti savunucuları olmaktan çıkarıp, mevziiyi koruyan askerlere dönüştürmek anlamına gelmektedir. Günümüzdeki avukatlara yönelik uygunsuz ve olumsuz bazı uygulamalar göz önüne alındığında, hâlihazırda avukatları dışlama eğilimi gösterebilen hâkim ve savcılarının da böyle bir durumda muhalif gruptaki avukatı düşman görmesi ya da yandaş mevzilerin hamisine dönüşmesi söz konusu olabilecektir. Bu da, adaleti dağıtması gereken mekânların, siyasi ve grup çatışmalarının merkezi, taraftarların savaş alanına dönüşmesi anlamına gelecektir.

Halkı her türlü hukuksuzluğa karşı koruma görevinin sivil kurumu olan baroların kurumsal bütünlüğü korunmalı ancak bugünkü klikleşmeye elverişli yapısından da kurtarılmalıdır. Yapılacak olan düzenleme ile temsilde adaletin sağlandığı, bütün renklerin temsil edildiği baro meclisinin kurulması, baro meclisi tarafından baro başkanı ve yönetiminin denetlemesinin yapılacağı bir yapının oluşturulması bilinen sorunların çözümünde en pratik ve katılımcı yol olacaktır. Bu önerilerimiz katılımız demokrasinin de gereğidir. Ülkemizde 5174 sayılı kanunla

yapılan düzenleme ile Ticaret odalarında uygulanan benzer yöntemin son derece sağlıklı işlemesi tarafımızdan önerilen bu sistemin barolarda sağlıklı işleyeceğinin en belirgin delilidir.

KAYNAKÇA

“The Law Society’s General Regulations, Made on 27 March 2013 and amended on 14 May 2014, 14 October 2014, 19 October 2016, 26 October 2017, 7 December 2017, 21 March 2018, 26 September 2018, 13 February 2019, and 3 October 2019.” <https://www.lawsociety.org.uk/about-us/our-constitution/>. (Erişim: 14.05.2020).

Avrupa Hukuk Meslekleri Temel İlkeleri Şartı, Avrupa Barolar ve Hukuk Toplulukları Konseyi, (Charter Of Core Principles Of The European Legal Profession And Code Of Conduct For European Lawyers), https://www.ccbe.eu/NTCdocument/EN_CCBE_CoCpdf1_1382973057.pdf. (Erişim: 14.05.2020)

Avrupa Konseyi Avukatların Mesleklerini Yerine Getirme Özgürlüğü Hakkında Tavsiye Kararı, Rec(2000)21 25/10/2000, https://search.coe.int/cm/Pages/result_details.aspx?ObjectID=09000016804d0fc8. (Erişim: 14.05.2020).

Avrupa Parlamentosu Kararı, P6_TA(2006)0108, 12.03.2007. <https://www.europarl.europa.eu/sides/getDoc.do?pubRef=-//EP//NONSGML+TA+P6-TA-2006-.0108+0+DOC+PDF+V0//EN>. (Erişim: 14.05.2020).

BM İnsan Hakları Komiserliği, Avukatların Rolünün Temel İlkeleri, Sekizinci Suçun Önlenmesi ve Suçluların Tedavisi Kongresi- Havana, 1990. <https://www.ohchr.org/EN/ProfessionalInterest/Pages/RoleOfLawyers.aspx>. (Erişim: 14.05.2020).

Ceren, Tümer. “Fransa’dan Mektup”, Ankara Barosu Hukuk Gündemi Dergisi, Haziran, 2011.

Coşar, Vedat Ahsen. “Avukatlık Mesleğinin ve Baroların Tarihsel Gelişimi”, Ankara Barosu Dergisi,2018, S. 4. (<http://www.ankarabarusu.org.tr/siteler/ankarabarusu/tekmakale/2018-4/7.pdf>), (Erişim: 14.05.2020).

Çelik, Adil Giray. “Tarihte Savunma ve Meslek Kuralları”, Ajans Matbaası, Denizli 1999.

Erem, Faruk. “Savunma Hakkının Tarihsel Gelişimi”,Ankara Barosu Dergisi, Sayı: 1985/5-6.

Güner, Orhan Seyfi. “Avukatlık Mesleğinin Tarihçesi”, Genç Hukukçular Hukuk Okumaları Birikimler-1, 2013.

Introduction and Constitution of the General Council of the Bar, s. 3. <https://www.barcouncil.org.uk/uploads/assets/1012bdeb-7e4c-4df3-b02ba725ed5ea0a6/Bar-Council-Constitution-updated-28-March-2020-FINAL.pdf>. (Erişim: 13.05.2020).

İnanıcı, Haluk. “Türkiye’de Avukatlık İdeolojisi”, Toplum Ve Bilim Dergisi, Sayı: 87.

İnsel, Ahmet. İktisat İdeolojisinin Eleştirisi, Fransız Devriminde Bireysel Hak ve Toplu Çıkarlar “La Chapelier Kanunu”, Birikim Yayınları, 1993.

Johnstone, Quintin. “Bar Associations: Policies and Performances”, Yale Law & Policy Review Vol. 15, 1996.

Medzihorsky, Juraj. “Rethinking the D'Hondt method”, Journal Political Research Exchange Volume 1, 2019.

Said, Harley Agnes. “Comparative Analysis of Bar Associations and Law Societies in Select European Jurisdictions,” World Bank, Washington, DC. © World Bank, 2017, <https://openknowledge.worldbank.org/handle/10986/28959> License: CC BY 3.0 IGO. (Erişim: 14.05.2020).